

Egia tantaka

Kontzientzi barri bat.—Gaur guztiok gabiltz zanari, danari —errealdadea esan oi dautsoe batzuk— aurrez aurre begiratu nai-rik. Gauzak ez doaz ondo, ta mun- du zuzenago bat billatu ta egin nai geunke. Ta zuzentasunaren alde burruka dagigu; anaitasun gelago gura geunke gizartean; bakoitzari berea emon, gure inguruko anaiak, euren nortasunean, gero ta gizatia- go bizi daitezala.

Pentsaera onek, egia esan, erro- tik eldu dautso munduari, ta apur- ka apurka bete ta zabaldua dca egitarau baten antzera. Au nai ebe- nak, urte batzuk dirala, taldetxoak baiño etziran, eta ixillean lan egien geienak. Gaur, barriz, gure erriko geienen kontzientziak oiu bizitan dagoz; zerbait nai dabe, oiantzu- bizia dakinaren abotsa dozu. Politika arazoan bakarrik ezeze, eliz- kontzientzia bera be zabaldua dargituz doakigu.

Eleizeak gaur lan dagi, an naiz emen. Ba-daki zer daukon inguru- an, gizonak zer nai daben, txiroak naiz beartsuak, baztertuak, bar- ruan ditugun alderdiak zer nai da-

ben ba-daki; azken urteotan euskal lurrean zabaldu yakun industri in- diartsua, kanpotik etorri yakun jen- rraka, uri aundiak, erriketa, etxe- ta korapilloak baserritarren buru- ezin lanen onen altzoan.

Ekaitz gogorra.—Aspaldion itxa- so asarratua dabilikgu inguruari iruntziske. Euskal errí osoa sú- onetan, beraz, ezin geinteketz egon- besoak gurutzatutə. Eta gitxiago, guzti onen «gatzax ta largia» dán Eliza. Euskal Elizak, nazi-ta azken urteotan zartada gogorrak artu- izan aldakuntzelarako gertatu ba- nik egoalako erlo, gaur ba-daki noiz eta nun bisi dago, eta gaurko ar- zoetan zelan joko. Bere dauan,

Leriago lusen, oia zan euskal erria, gaururi ikustenari biurtu ya- ku. Elizak leu h-arrizarrak zituan gatz-gai; orain, uholde, uri aundi- tako jentea, eritzi, biskera ta erle- jiño-era guztietakoak. Solo auxe- dau, beraz, lantoki, toki jakin, konkretu onetan lan egin bear dau,

ementxe mamindu bear dau Kris- toren mezua (mensajea), ementxe izan bear dau Eliza.

Lengo urteetan irakatsia ona ta egokia izango zan nimbait, igaro- tako gizartearentzat; gaurko mun- duak beste era bat bear dau: len- gaia ta oraingoa dotriña bera iza- nik bere, beste era baten emona izan bear. Ez gero gauza abstraktu, goiko bat bezela emona be, erri ta gizon oni emona baiño. Gi- zona ta erria Elizak azi ta ezi bear- ditunak. Ume dira gelenik gizonak eta erriak, eta maixuak eskolatu oi dabez umeak, Eliza bedi, bere irakatsi leun sarkor eta goitarrez, gizadiaren maixu argitsu.

Eta euskal errian, jakiña, euskal maixu, Euskal errian, oraintxe ja- ementxe, euskal gizona aurkitu ta adierazo bear dau; bej, bere erri- an, bere errian, bere inguru-gizon. Orrela al dagi gaur? Ainhala so- keri esan oi da, ta orregaitik joko- au; baiña ardura errez kerkatu- dala esatea sets-eskutada bat zego- gira botatzea litzateke. Iñoiiz be- lo-aldiak izan ba'ditu be, gaur ga- beti euskal Elizak konturaturik, bere gizonen ardura izan dau, bere gizonen naigabe ta itxaroz, min eta poiez jabeturik, ez ditu egundo be- bertan bera itxi, euren arima ta

gorputzeko arazoetan ama ta la- gunkide izan baiño. Lena len ta oraiña orain, gizona izan be bere oraingo inguru barruan bizi yaku. Ortxe atzemon bearra daukagu, ta eskolatu oso-osorik, gorputz eta arima.

Gaurko gizona.—Zelan daukagu, baiño, gaurko gizona? Azke ta alai? Ala jausia ta its? Arimari be- giratu ezkero, ba ete dau itz egiteko, idazteko, pentsatzeko bear leu- kean aiña askatasun? Gorputz al- detik, nolako lege, oitura ta egitu- raz lotua? Ba dau aukeramenik nai- dauana egiteko, ala iñoren sarta- pean garraixi dagi? Alde ikaraga- rria bait dago onela edo arela bizi, naiz kulturarako, naiz gizarte-a- rrerakuntzarako, naiz erlejiño ta eliz egitekoetarako.

Parta bedi onetan bere Eliza, gizonen garairik latzenean gagoz; erriak erriak ez dau sekula onako hondarriko joko. Tantu gaixtorik gurez gurez Iñaki orriko ondoen ga- ditzetik be, politika ta erlejiño zehiaz gara iñoiiz be ain estu ta dengartiak bizi izan. Eliza be, ba- da, errí naastu onen barruan da- gazarrik, iraulka ta arriskuan sar- tua dagonik ezin uka. Izatasun onek, mamiu antzera, zirzart dagio begi aurrean, eta naitaez billatu

bear dau erabagi bat, askapen bat, soluziño bat. Eta ez nolanaikoa, nasai ta zentzun bako taldetxo bat-ek nai dauanez. Kristo'ren irakatsiz argitu ta eskolatu bear dogu euskaldun semea.

Lendik be izan ditu Euskalerriak gizaldietan zear, bere estuasun eta negar-aldiak: kultura ta mixeri aldetik gorriak ikusia dogu. Eta gerria luze ikaragarriak. Eta Elizeak ez eban euskal erria, Edestia lekako, egundo be albora itxi: beti lutzatu eutson eskua, eta maitekor lutzatu be. Euskal istoria zerbait dakinak ez dira, ez orixe, Eliza amordeko izan danik esaten ausartuko, naiz-ta gaur ezjakin utsean ainbat kaikukeri jalgi-erazo. Eta gaur be, estualdi onetan ez dau erria bere kasa itxiko, mundu naspildu ontan aurrera egiten lagundu baino.

Euskaldun gizon barria dogu aurrean. Zarrak ba-doaz beste mundura; garerdikoak euren mundua dabe, pozez ta negar-garraxiz ore-tua; gazteak, aurreko bitzuoi muzin egiñik, bide barriak nai dabez, ezeren loturarak bage. Bide onak ete? Gizonok dagigu kondaira, baina ezin daikeguz aurretikoen odoia, egiñak, oiturak eta abar ukatu. Txakur billosak lez giñake. Eta zuk

at, diñozu: «Ez dot nai aurretikoen
a, ezer!» Baiña, zuk gura ezta be, do-
a- zun guztia aurretikoa dozu. Be-
t- raz, ez esan lelokeririk; ez zaite
u mintzatu iñozo lez.

Eliza be zapaltzaille?—Egia ete? Noiz edo noizkoren baten, gaur geiegitzotan, orrela berba egin do. Modako pentsakera barrian on-datuak, oraingo boladán edozer maxiaturi dogu, ta maxiaturiak beti dakarkigu zerbait onik. Eta, du-darik bage, gaurko edozer dardarriko dausku. Bai, Elizea be, bestek beste, gure errian zapaltzaille izan dala esan oihala. Ta ba-leiteke egi-izpiren bat emen izatea. Eliza be, emen eta mun-nai, Iuzaro samar, bere kautatik urtena, bere kontzientzi geiegi barik, iñoren burdiari lotua, tan errezean jokatua dogu. Nok eztau, bañaa, peka-turik?

Orain, orraltiño, konturatua do-
gu ta «damu dorra etenik gizon-
rekin eta erriariak osorik bizi-
naiean dakusgu, itzaz egin badau-
be, ez dau gelaso hi itxarik lorrin-
duko; ez dautso kapitalismuari
—ez eta sozializmuari— eskua la-
rregi luzatuko, ez dautso erriari
bere eraspen eta elizkizunetan etsi-
pena bakarrik erakutsiko Kristo

erakutsiko dautso, baiña Kristo as-
katzaille, Kristo gure lagun eta sa-
ri. Eta bere jardunetan gizon iza-
ten irakatsiko dautso gure erriari,
Edestiaren aurrean bere egiñen
erantzule izaten. Elizeak, mundu-
ko erresumariik geienetan lez, in-
dar aundia dau Euskalerrian, eta
nekez kenduko dautsoe ain berea
dauan ori ortan sainatzen diran are-
rioak.

Gertakari edo fenomenu bi daudakoak: lenengo, nagusitzaren men-
de gagozala ta bigarren, iñoren agoa. Nagusitza ta iñoren agoa; in-
guruau ditudan artu-emonak, di-
ruak, kontsumoko gizarteak ez al-
naukie loturik? Eta nun dot Kris-
tok esan euskun mezu, mantadu
askatzaillea? Ez dogu nai, ez dogu
bear, ezertariko menpekotasunik.
Nor bat gara, pertsona bat, eta
onek azke izan bear dau; askatu
bearra dogu pekatutik, dirutik,
iñoren jopu izatetik: gizona azke
da.

Bide barriak, pentsakera barriak gizonari lagundu dagiogun, gizona eskutik zuzendu daigun, gizonari gizonago izaten erakutsi dagiogun. Len era batera ta gaur bestera, sasoiaiak sasoikoa eskatzen. Len etzana gaur da; pentsakerak aldatuz... Biziz ikusi ta ikasi dogunez, aurrrera...

Gure jokabidea: gaurkoa, ezin saiets itxia: aurrenik kontzientzia artu, ta gero Ebanjelioa erein. Gauzak be kontzientziatu, norbere ta gizonaren erantzunez aragiturik: gizon barri bat, gizarte barri bat sortu ta oretu. Al ete dogu? Lendik be sarri barriztatu izan da Europa. Eta beste Iurraldeak. Orain zergaitik ez? Pentsamentu ta ideien indarrak asko egin leike, *a egin bear dau.

Sustraiak sakonduz. — Pentsamolde onek, bare-bare, sustraiak egin eta erro zaintsuak bota dauz, Ur-ertzeko areitz gazte baten antzera. Lenengo gogoz ikusia izanda, ta gero aintzat artu ta estu besarkatua. Epez egiñik doa. Izadiko aldaketak aldia eskatzen dabe, bardin pentsakerak be gizarte-soloan sustraiak sakondu dagiezan; onek ala n be izango ditu zoztor eta era-gezpenak, edozein pentsakerari errezt amor emotekoak ez gara-ta,

Mundualak ez zeban baiñola Kris-
toren Desiria sorreza artu, baiña
kristauitatezunak baso-arte estuan
zorai he bildu egin eban. Orobata
gaurko ideia barriak, eta Ebanje-
liza eskuan dogula —meatz (mi-
ña) zuio ikaragarria baita— bizi
garean mundu au barriztatu gein-
ke. Ortarako, Marx eta Marcuse'k

indarra ba'dabe euren irakatsiakin Kristok askoz geiago; Kristoren do-triña, Barri Ona askozaz be bigun, gizatiar eta egokiago dogu mundua jantzi barriaz apaindu ta ar-nas iraunkorrez piztu-azoteka

Zuk, alan be, diñozu: «Mundu ez ete daroaz ia bi milla urte krtutasunaren mende?», Erdiz baiño ez dozu egia. Ariz-ari ta gerdiro jabetu zan kristautasuna mudiuz; urteak joan urteak etorainbat burruka izan zituan. Bait munduko erdcia itsatsi be, aiz da munduaz jabetzen akatsak be sartu yakoza; gobernu ta agintarie mende jaustea olako bat, Konstantino'ren egunetan batez be. Mundukutsu ta akats Orreitatzik garbitua doa gaur Elizea: Iurrealderik geinetan gaur iñoren mende ezta bizi bere eskuko baiño. Eta toki guztietan iñoren buztarripetik urteru ikustean, orduan eskoz be gelago aintzatua ta ontzat artua izango yaku, dudarik bage Gaurko egiturak eta estrukturak, baiño, ez diru errezi azpiratzekoak. Orain be, oin-díño, Errroma'ko lege-eskubideak irakasten dira tcki askotan, lege-karrera ikasterakoan batez be.

Gauzak ez dira gabetik goizera osotzen. Mendi-gaillurrera igoteko ez da ona abiada aundiegia artzea;

Eragozpenak. — Egi au autortu bear da argi ta garbi: Elizeak era-gozpen baltzak aurkitu izan ditu, gaitza-egitekoan aurrrera eroateko. Goberren eta onaren burruka. Gobernuak ba-dakie, naiz kapitalistak naiz sozialista edo komunista; eta alegiñak egiñik be, kendu ta ito-ezin daben ezkerro, Elizaren aurka zein an zein emen burruka latza ta etengabea egin daroe; Laterri askok, gaiñera, azaletik Eliz-adiskide agertuta be, azpi-jan polita egin deroatso Kristo'ren Elizari.

Ezta arrigarri! Elizeak salarzen bait ditu Estadu orrein zuzengabekeri ta zapaltzeak, geien bat beltzat beartsu ta olakoen alde arpegi emanik. «Gelen bat» diñot, eta orrela da: beti ezin izan oī dalako, ikus zelako estuasun eta kinkap jarri oī dan geiegi salatzen asi ezkerro... Aurrekoari askotan martiri-garra bear dauan gatzkian, bakotxak bear dauan gatzkian, jarri bear dau, bear dan totxean jarri bear dau, bear dan Elizak, aldi ta garai bakoitzan jarri bear dau, bear dan totxean jarri bear dau, bear dan gatzkian, bakotxak bear dauan gatzkian, altxea,

Eragozpenak.—Egi au autortu
hear da argi ta garbi: Elizeak era-
gozpen baltzak aurkitu izan ditu,
ta aurkitzen dauz, munduan bere
egiteko aurrera eroateko. Gaitza-
ren eta onaren burruka. Gober-
nuak ba-dakie, naiz kapitalistak
itzali naiz sozialista edo komunis-
tak, oneik bai dira gaur lurreko-
tan daueran daukaguzan alderdi in-
darrisua bi, bata nai bestea dana eu-
rentzat nai dabenak, zelako inda-
rra davan eliz-kontzientziak; eta
au, alegiñak egiñik be, kendu ta ito-
ezin daben ezkero, Elizaren aurka
zein an zein emen burruka latza ta-
etengabea egin daroe; Laterri as-
kok, gaiñera, azaletik Eliz-adiskide
agertuta be, azpi-jan polita egin
daroatso Kristo'ren Elizari,

Ezta arrigarri! Elizeak salatzen bait ditu Estadun orrein zuzengabekeri ta zapaltzeak, geien bat belpatzat beartsu ta olakoen alde arpegi emanik. «Geien bat» diñot, eta orrela da: beti ezin izan oí dalako, ikus zelako estuasun eta kinkap jarri oí dán geiegi salatzen asi ezker... Aurrekoari askotan martigarra bear dauala esan arren,

geure etxean geratu oi gara patxada ederrean. Begira zenbat odol ixuri izan daben geure gizaldiak zeар Kristoren jarrailleak, gizartearen ikusi izan dituen zapalketa biurriek salatu ta Kristau bizitza sartu-azo nai izan dabelako. Azken urteotan Errusia'n, Mexiko'n, Txina'n, Txekoslobakia'n, eta gaurgaur Burundi'n.

Ekintza.—Pentsakera alan eta guzti be ekintza biurtu ezik, zertako genduke? Pentsakeratik, beraz, ekintzara jo bear dogu. Eta ekintzak ekintza dikan. Biziak ikasi do-gutxari entzak artu ta gogoznartu ezkerot, ekintza barriak biltzu-azoi dira edozein zelaian; baina politikan eta gizarte-barrutian baitik bat. Eguneroeko biziak, mai ederra da-ha, asko irakasten dausku, ta egunearren eguneanago experientzi onak ikasita dogu, barru-gogora sartzena bat, gaiztuen izatea adierane ta oñen-jokabideen guna ta zer bakoitzaren kabiloa aitzet emoten dauduna. Ondi andoren edegi-azaleko ibarreko hiru barriak,

Ondokoak Kristoretatik gareanok, mildeak eta mitzi ta bete bear do-
gian ale. Donez dogu Kristo aska-
laitzen duen herezia, maitasun
osteanzilea. Eliketu aundi, baino
egiazkoan. Ezta, ez, ames utsa, ezta